

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ТА ТЕРМІНОЗНАВСТВА ЯК ПРИКЛАДНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Артёмова О. В.

*Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Науковий керівник – Рижкова В. В., канд. філол. наук, доцент,
професор кафедри прикладної лінгвістики*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ТА ТЕРМІНОЗНАВСТВА ЯК ПРИКЛАДНИХ ДИСЦИПЛІН

Термінознавство – наука, яка вивчає спеціальну лексику з погляду її типології, походження, форми, значення й функціонування, а також використання, упорядкування та творення.

Використання точної термінології є критично важливим аспектом процесу перекладу. Неправильна термінологія може змінити початкове значення й зіпсувати якість перекладу.

Актуальність теми полягає в тому, що навколишній світ своїм розвитком дає поштовх до виникнення нових термінів у багатьох галузях людської діяльності й ці терміни потребують адекватного перекладу.

Більшість перекладацьких проєктів мають певні термінологічні проблеми, які вимагають вирішення перекладача. Нижче наведені деякі проблемні з погляду адекватного перекладу випадки.

Структура речень в англійській та інших мовах може відрізнятися. Це вважають однією з головних структурних проблем перекладу. Наприклад, в англійській мові прикметник ставлять перед іменником, але у французькій мові прикметник стоїть після іменника. Розглянемо такі речення:

Дама поклала яскравий капелюх на стіл.

The lady put a bright hat on the table.

La dame posa un chapeau brillant sur la table.

Відсутність термінів у одній з мов є дуже поширеною проблемою перекладу, із якою щоденно стикається перекладач. Це також одна з головних причин, чому переклад є складним. Ця проблема зумовлена

культурними й побутовими відмінностями, наприклад, певна діяльність може бути забороненою або просто не існувати. Звідси й відсутність термінів.

Слова з одною чи більше основами, або *складні слова*, можуть бути трьох форм – закритої форми, як *notebook* – *зошит*; такі, що пишуться через дефіс, як *long-distance* – *міжміський*; або відкритої форми, як *fighter pilot* – *пілот винищувача*. Деякі складні слова досить просто перекладати, бо вони означають саме те, що зазвичай читач розуміє, наприклад, *afternoon* – *пополудні*; інші – зазначають лише половину терміну, як, скажімо, *bellboy* – *посильний або пахолок*, а деякі не маю нічого спільного в перекладі зі словами оригінальної мови, наприклад, *deadline*.

Русифікація української термінології. Калькування українською мовою російських термінів шкодить її розвитку. У російській мові багато термінів утворюються від іншомовних слів способом їх формального транскрибування, залишаючи іншомовні прикметникові й іменникові суфікси *-аль, -ир, -ич, -он, -ональ-* та додаючи російські прикметникові суфікси *-н-, -ск-* та ін. Такий спосіб словотворення, властивий російській мові, не відповідає нормам української мови, згідно з яким до кореня додають суфікс *-н-* без збереження іншомовного прикметникового суфікса, наприклад, *синусоїда* – *синусоид-аль-ний* – *синусоїд-н-ий*.

Деякі фахівці визнають як одну з проблем уживання *англіцизмів*. Яскравими прикладами є слова *нарація, імплементація, брокер, бігборд, бренд*. До них, звісно, існують українські аналоги *оповідь, впровадження, посередник, стенд, татунок*.

Загрозу для української мови становить і швидко розповсюджуваний *український варіант англійської мови* (так званий український інглиш або укрлиш). Уважають, що це формує почуття меншовартості української мови та неспроможність обслуговувати найвищі прояви людського духу, до яких, безсумнівно, належить і наукова сфера.

Отже, перекладачі у своєму творчому процесі перекладу мають подолати численні проблеми задля забезпечення адекватного перекладу. Що найчастіше ці питання будуть згадуватись у науковому суспільстві, то швидше знайдуться конкретні механізми для їх подолання.

Література:

1. Pidru4niki [Електронний ресурс]. URL : https://pidru4niki.com/1728092440662/dokumentoznavstvo/problemi_suchasnogo_terminoznavstva

2. Wikipedia [Електронний ресурс]. URL : <https://uk.m.wikipedia.org/wiki/Термінознавство>